NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK 2018

A 2018-as év egyik legmeghatározóbb nemzetközi eseménye könyvtárszakmai szempontból a Kína és Kelet-Közép-Európa országai között létrejött unió. A szeptember 22-i nagyszabású rendezvényen számos kelet-közép-európai ország, köztük Magyarország nemzeti könyvtára és az MTA könyvtára kötött Kínával együttműködési megállapodást. Az eseményen több mint háromszáz meghívott vett részt, köztük Hangzhou városának vezetői is. Az együttműködést a Hangzhou Public Library kezdeményezte, amelyhez harminchat könyvtár csatlakozott, összesen tíz országból. Az esemény a Kína és Kelet-Közép-Európa kulturális együttműködése harmadik fórumának részeként valósult meg. Tüske László, az OSZK főigazgatója Kínából hazatérve levélben köszöntötte a szervezőket, és támogatásáról biztosította az újonnan megalakult unió munkáját. Ezenkívül ez évben egy további új együttműködési megállapodás született: májusban a Teheráni Nemzetközi Könyvvásáron került sor az Iráni Nemzeti Könyvtárral kötött együttműködési megállapodás aláírására. Decemberben az OSZK főigazgatója Jordániába látogatott, ahol az ammani egyetem központi könyvtárában avatta fel a magyar kulturális sarkot Abdel-Karim Al Quadah rektor és Czibere Csaba nagykövet társaságában. Az esemény Magyarország Jordániai Nagykövetsége és a Jordániai Egyetem közötti együttműködés keretében valósult meg.

Szakmai egyeztetés a Bolgár Nemzeti Könyvtár delegációjával

Az előző években az Országos Széchényi Könyvtárral kötött együttműködési megállapodások keretében érkeztek hozzánk delegációk 2018 tavaszán Bulgáriából, ősszel Marokkóból. A Szent Cirill és Metód Bolgár Nemzeti Könyvtár igazgatónőjének és munkatársainak elsődleges célja a korai bolgár könyvnyomtatás emlékeinek feltárása volt. A könyvtárunkban őrzött példányok kiemelt fontosságúak számukra, mivel a török uralom idején Magyarország volt az a terület, ahol kinyomtathatták saját nyelvükön írt könyveiket. Szeptemberben Budapestre érkezett a Marokkói Királyság Nemzeti Könyvtára igazgatója, Abdelilah Tahani és az intézmény kulturális ügyekért felelős vezetője, Saadia Boulhane. A látogatás során nemcsak intézményünket tekintették meg, hanem az MTA és a Parlament könyvtárát is. A marokkói igazgató később levélben köszönte meg a magyarországi fogadtatást, és kifejezte reményét a közös munka folytatására.

Tüske László főigazgató a Marokkói Királyi Nemzeti Könyvtár igazgatójával, Abdelilah Tahanival

Az együttműködési megállapodások, illetve azok előkészítése mellett az Országos Széchényi Könyvtár számos nemzetközi szakmai konferencián és találkozón képviseltette magát. A szeptemberben Asztanában rendezett Olvasási Világkongresszuson, melynek témája az alkotók, a „közvetítők" és a kritikusok szerepének vizsgálata volt napjaink olvasási kultúrájában, Tüske László főigazgató a hazai digitális műveltségről (digital literacy) tartott előadást.

Pályázat útján lehetőség nyílt arra, hogy Boka László tudományos igazgató és Déri Eszter, a Régi Nyom-

tatványok Tárának munkatársa májusban részt vegyen a Lett Nemzeti Könyvtárban rendezett *Könyvkiállítások és közönségük* című szemináriumon, melyen könyvtári és múzeumi dolgozók, valamint független művészek gyűltek össze olyan problémák megvitatására, amelyekkel ma a könyvtáraknak és könyvmúzeumoknak kell szembenézniük. Az első napon előadások, a másodikon műhelyviták keretében nyílt alkalom egy-egy kérdéskör részletesebb áttekintésére, közös megbeszélésére.

Augusztusban Boka László vett részt az IFLA (Könyvtári Egyesületek és Szervezetek Nemzetközi Szövetsége) ezúttal Kuala Lumpurban tartott éves találkozóján. A közel egyhetes programsorozat az *Alakítsd át a könyvtárat! Alakítsd át a társadalmat!* felhívás köré szerveződött.

A 2018-es CERL-szemináriumot (Európai Kutatókönyvtárak Konzorciuma) októberben tartották Velencében, témája *A nyomtatás fejlődése és a társadalom 1450–1500 között* volt. Magyar részről Boka László és Oláh Róbert, az EKE (Egyházi Könyvtárak Egyesülése) CERL-képviselője vett részt. A CERL vezetőségével való egyeztetést követően lehetővé vált, hogy intézményünk eddigi egyéni tagságát 2019-től csoportos tagsággá bővítse, így teljes jogú tag lett az MTA KIK (Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ) és az EKE is.

2018 végén az Országos Széchényi Könyvtár meghívást kapott a Szent Cirill és Metód Bolgár Nemzeti Könyvtár *The Culture of Donation* című konferenciájára, amelyet az intézmény alapításának 140. évfordulójának alkalmából szerveztek. Az OSZK-t a Nemzetközi és Kulturális Kapcsolatok Osztály vezetője, Antalffy Péter képviselte *Business unusual: repositioning a traditional institution in the global era* című előadásával.

2018-ban sem szűkölködött a könyvtár külföldi látogatókban, akik közül többen kutatócsere-megállapodások keretében érkeztek intézményünkbe. A szomszédos országokon kívül többek közt az USA-ból, az Egyesült Királyságból és Olaszországból látogattak el hozzánk könyvtárosok és kutatók. Külön öröm volt számunkra, hogy az MTA KIK szervezésében a MELCom konferencia résztvevői felkeresték intézményünket.

Több ország hazai képviselete látogatott el az Országos Széchényi Könyvtárba: áprilisban az iráni nagykövet, Mohammad Reza Morshedzadeh és két iráni vendége, júliusban az újonnan kinevezett Anunciada Fernández de Córdova spanyol, Ana Piedad Jaramillo kolumbiai, valamint María del Carmen González Cabal ecuadori nagykövetasszonyok jártak intézményünkben. Látogatásuk során először az intézmény főigazgatójával találkoztak, majd a különgyűjtemények munkatársai számukra megkülönböztetett értékkel bíró kéziratokat, régi nyomtatványokat és térképeket mutattak be, köztük az OSZK-ban 2017 végén felfedezett quitói kéziratot.

Őexcellenciája Anunciada Fernández de Córdova spanyol nagykövetasszony látogatása az OSZK-ban

Különleges ajándékot adott át az OSZK számára Wening Esthyprobo Fatandari, Indonézia nagykövetasszonya, aki indonéz nyelvre lefordíttatott és megjelentetett egy ismert magyar gyerekkönyvet, Bartos Erika *Hoppla meséi – Kirándulás Pécs városában* című művét. Az Országos Széchényi Könyvtár külön oklevéllel ismerte el a nagykövetasszony áldozatos munkáját a magyar könyvek és irodalom terjesztésében.

Őexcellenciája María del Carmen González Cabal ecuadori nagykövetasszony az OSZK spanyol és dél-amerikai kéziratait tekinti meg Janzsó Miklós (Kézirattár) és Antalffy Péter (NKKO) bemutatásában

Az Országos Széchényi Könyvtár kincsei 2018-ban is több rangos kiállításon szerepeltek, így egy szélesebb nemzetközi közönség is megismerhette ezeket. A Régi Nyomtatványok Tárából az *Ibrahim pasa, török követ bevonulása Bécsbe* című, 1700-ban készült, egyetlen pél-

dányban fennmaradt metszetet állították ki a münsteri Művészeti és Kulturális Múzeum *Frieden. Von der Antike bis heute* (Béke. Az Ókortól napjainkig) című kiállításán. A Plakát- és Kisnyomtatványtár őrzi a hazánkban sajnos kevéssé ismert festő és grafikus, Ember Oszkár (Spitzer Oszkár, 1892–1931) 1920-ban a *Peer Gynt*höz készült tizenöt litográfiáját tartalmazó albumot, melyet a Pozsonyi Városi Galéria állított ki Oskár Ember-kiállításán. A litográfiasorozat érdekessége, hogy a modern stílusban alkotó és később New Yorkban befutott művésznek ez az egyetlen ma ismert alkotása, melyet egy kassai nyomda, a Hermész készített. Szintén a Plakát- és Kisnyomtatványtár kölcsönözte Bortnyik Sándor hat plakátját az olmützi művészeti múzeum *Felbomlás évei – Szorongás és élvezet között: az új közép-európai polgár születése 1908–1928* című kiállítására, melyet a krakkói Nemzetközi Kulturális Központ, a pozsonyi Városi Galéria és a pécsi Janus Pannonius Múzeum közreműködésével hoztak létre. E városokban lesz 2019–2020 során látható a kiállítás, melyről a korszakkal foglalkozó közép-európai művészettörténészek készítenek négynyelvű monográfiát.

Intézményünkből 2018-ban ketten nyertek el Klebelsberg Kuno-ösztöndíjat, mellyel külföldön kutathattak. Bárány Zsófia az MTA–OSZK Res Libraria Hungariae Kutatócsoport munkatársa két hónapot töltött Ausztriában, kutatásának kettős célja volt. Egyrészt az 1850–67 közötti magyar, felekezeti, elsősorban katolikus sajtó és irodalom feltérképezése – különös tekintettel a politika- és diplomáciatörténetre –, másrészt az inter- és transzkonfesszionalizmus vizsgálata magyar vonatkozásban a bécsi kormányzati forrásokban ugyanebben az időszakban. Dede Franciska tudományos titkár szintén két hónapot töltött Párizsban, ahol a magyar származású osztrák grófnő, a II. császárság párizsi osztrák nagykövetének felesége, Metternich Paulina udvari és társasági életben játszott szerepét és kapcsolati hálóját kutatta.

2019

2019 januárjában Alicia Elvira Corredera Morales kubai nagykövet látogatott el intézményünkbe, és reményeit fejezte ki a két ország nemzeti könyvtárainak jövőbeni együttműködésével kapcsolatban. Tüske László főigazgató és Bogić Rakočević, a Montenegrói Nemzeti Könyvtár főigazgatója a 2018 októberében megrendezett kínai kongresszuson ismerkedett meg, amelyet követően felmerült az intézményi és szakmai szintű együttműködés lehetősége. A Montenegrói Nemzeti Könyvtár delegációját 2019. február 25-én üdvözölhettük könyvtárunkban, ahol a könyvtárközi együttműködés főbb irányait tárgyalták meg, különös tekintettel a jelenleg is tartó digitalizációs projektre. A tárgyalás végén Bogić Rakočević és Tüske László négy évre szóló együttműködési megállapodást írt alá. A budapesti látogatás során a vendégeknek lehetőségük nyílt megtekinteni a Parlamentet, valamint az Országgyűlési Könyvtár gyűjteményét is, ahol Markója Szilárd, a könyvtár igazgatója fogadta a delegációt.

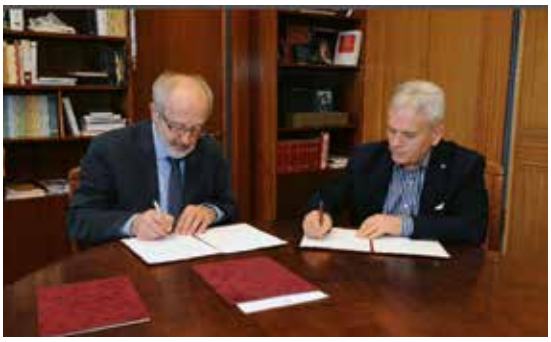

A Montenegrói Nemzeti Könyvtárral kötött együttműködési megállapodás aláírása

Áprilisban Budapestre érkezett a kuvaiti delegáció tagjaként Kamel Abduldzsalíl, a Kuvaiti Nemzeti Könyvtár főigazgatója. A rövid, néhány napos látogatás során a két intézmény főigazgatója együttműködési megállapodást írt alá, amelynek köszönhetően számos könyvajándékkal bővült könyvtárunk állománya. Az aláírást követő napon Tüske László és Kamel Abduldzsalíl részt vett az immáron harmadik éve megrendezett Arab Kulturális Napon. Az esemény Őexcellenciája Hamad Burhamah, Kuvait állam nagykövete, az Arab Nagykövetek Tanácsának elnöke, valamint a budapesti arab országok nagykövetségeinek szervezésében, Kövér László, a Magyar Országgyűlés elnöke védnökségével valósult meg az ELTE Bölcsészettudományi Karán. A jeles eseményen tizennégy arab ország vett részt. Kövér László beszédében elmondta, hogy a magyar–arab kapcsolatok megerősítése szempontjából fontos szerepet játszik ez a program. A rendezvényen több előadás és panelbeszélgetés is zajlott, többek között Tüske László *A magyar orientalisztika és jövőbeli kilátása* című előadását is meghallgathatták a résztvevők.

Digital Technologies in the Investigation of Handwritten and Printed Heritage (Digitális technológiák a kéziratos és nyomtatott örökség megőrzésében) címmel szervezett nemzetközi szemináriumot az Or-

Tüske László főigazgató előadása az Eötvös Loránd Tudományegyetemen megrendezett Arab Kulturális Napon

országos Széchényi Könyvtár és az Egyházi Könyvtárak Egyesülése 2019. május 31-én. A program elsődleges célja az volt, hogy elősegítse a magyarországi könyvtárak és könyvtárosok együttműködését a CERL-lel. A szemináriumra meghívott külföldi előadók a CERL-lel már évek óta szoros együttműködésben dolgoznak. Az eseményt Boka László tudományos igazgató és a CERL ügyvezető igazgatója, Marian Lefferts nyitotta meg, ezt követően hat különböző hazai és külföldi intézményből érkező kutatóktól és szakemberektől tíz angol nyelvű előadást hallgathattak meg az érdeklődők.

Boreczky Anna előadása a budapesti CERL-szemináriumon

Boka László és Marian Lefferts a budapesti CERL-szemináriumon

2019. augusztus 24–30. között Athénban rendezték meg az IFLA éves találkozóját. A 85. kongresszust a *Könyvtárak: párbeszéddel a változásért* téma köré szervezték. Intézményünkből Boka László, Dancs Szabolcs, illetve az MKE részéről Hajdúné Baráth Ágnes vett részt az ez évben is rendkívül gazdag, közel egyhetes programon.

2019-ben is számos külföldi intézmény szerette volna időszaki kiállítását az Országos Széchényi Könyvtár gyűjteményeinek egy-egy darabjával gazdagítani. A rimaszombati Gömör-Kishonti Múzeumban 2019. április 17. és augusztus 31. között volt látható a 19. századi Gömör fürdőéletét bemutató kiállítás, melyre nagyszámú dokumentumot kölcsönzött a Törzsgyűjtemény, valamint a Plakát- és Kisnyomtatványtár. A Strasbourgi Nemzeti és Egyetemi Könyvtár *Hors du monde: la carte et l'imaginaire* (A világon túl: térkép és képzelet) címmel rendezett kiállítást 2019. május 2. és október 20. között, melyen többek közt a Térképtár Petrus Kaerius *Germania Inferior* című, 1622-ban készült atlaszát is kiállították. A Zeneműtárban őrzött Leopold Mozart autográf kotta a salzburgi Internationale Stiftung Mozarteum *Leopold Mozart – Manager, Musician, Man* (Leopold Mozart – igazgató, muzsikus, ember) című, 2019 tavaszán nyílt kiállítás „záródarabjaként" 2019. december 3. és 2020. február 9. között tekinthető meg.

A cseh és szlovák nemzeti könyvtárakkal már évek óta fennálló kutatócsere-megállapodás keretében összesen hat kutató érkezett több napra intézményünkbe, az OSZK részéről pedig a Régi Nyomtatványok Tárából, valamint a Könyv- és Művelődéstörténeti Kutatások Osztályáról utaztak munkatársak Turócszentmártonba konferencián való részvétel, illetve hungarikakutatás céljából. Klebelsberg-ösztöndíjasként a 2019-es évben a Zeneműtár és az MTA–OSZK Res Libraria Kutatócsoport egy-egy munkatársa kutatott külföldön. Illyés Boglárka a dualizmus kori magyar–francia kulturális, zenei kapcsolatok franciaországi forrásait kutatta két hónapig Párizsban, valamint De Gerando Antonina Alfred Dumesnillel folytatott, a Bibliothèque historique de la Ville de Paris-ban őrzött levelezéséről készített regesztát. Az Österreichische Nationalbibliothek és az OSZK jövőbeli közös projektje keretében Zsupán Edina részletesen feldolgozza az ÖNB-ben őrzött mintegy negyven corvinát. A kutató egy hónapos bécsi ösztöndíja során ezt a feldolgozómunkát kezdte meg.

Antalffy Péter, Konrád Eszter, Lengyel Szilvia
antalffy.peter.at.oszk.hu, konrad.eszter.at.oszk.hu, lengyel.szilvia.at.oszk.hu